

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ**

**ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА
ЕКОНОМІКУ КРАЇН ЄВРОПИ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студент 12-441 групи
Спеціальності 292 Міжнародні
економічні відносини
Освітньо-професійної програми
Міжнародні економічні відносини
Герасічкін Ігор Володимирович

Керівник: доктор економічних
наук, професорка Ю. В.
Ушкаренко
Рецензент: директор ТОВ «Центр
Херсон» Могіреєв Д.С.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СУТІ ІНФЛЯЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ	6
1.1. Сутність інфляції та характеристика інфляційних процесів.....	6
1.2. Моделі інфляції та механізм їхнього прояву.....	10
1.3. Методи та концепції антиінфляційної політики.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ІНФЛЯЦІЇ ТА МЕТОДИ ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ	21
2.1. Динаміка інфляційних процесів в економіці країн Європи.....	21
2.2. Сучасні методи та підходи антиінфляційного регулювання в країнах Європи	26
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ	30
3.1 Проблемні аспекти подолання інфляційних процесів в Україні..	30
3.2 Шляхи покращення антиінфляційного регулювання в країнах Європи.....	31
ВИСНОВКИ	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Інфляція - одна з найпоширеніших економічних проблем сучасності, тісно пов'язана з безробіттям, матеріальним добробутом та соціальною зайнятістю. У світі немає країни, яка б ніколи не намагалась подолати цю проблему. Тому, незважаючи на жваве обговорення цих питань, їх актуальність не зменшилась. Аналізуючи високу вартість інфляції, велика кількість чинників, що діють, ускладнює формування ефективної грошово-кредитної політики.

Як показав досвід нашої країни та інших країн, перехід до ринкових відносин супроводжується стрімким зростанням цін та зростанням факторів інфляції. Дуже важливо правильно оцінити, чи перехід до ринкових відносин є причиною зростання інфляції, чи справді відображається накопичений раніше інфляційний потенціал. Очевидно, що в умовах ринкових відносин можливість штучного стримування інфляції значно зменшується. Водночас рішення про перехід на ринок є непослідовним, а необдумані кроки посилюють існуючі труднощі та збільшують інфляцію.

Інфляція залишається серйозною проблемою в Україні. Якщо інфляцію не знизити, економічного процвітання досягти не вдасться, оскільки інфляція заважатиме розвитку банківської системи та фінансових ринків.

Не можна заперечувати, що за роки реформ у боротьбі з інфляцією були досягнуті значні результати. Як і раніше, завдання створення цієї антиінфляційної регуляторної моделі залишається актуальним та необхідним, що дозволить їй ефективно управляти грошовою масою, з одного боку, та сприяти розвитку вітчизняного виробництва, з іншого. Основоположники економіки які висунули загальну теорію та методологічні основи дослідження інфляції: А. Сміт, Д. Рікардо, В.

Петті, Дж. М. Кейнс, К. Маркс та інші вчені. Щодо сучасного стану ринкової економіки, Дж. К. Гелбрейт, Е. Дж. Доллан, Ф. Каген, А. Маршалл, П. Самуельсон, С. Фішер, М. Фрідман, П. Хайне, Дж. Хікс, Ерхард (Л. Ерхард) та інші зарубіжні економісти. У 1920-х рр. І. Г. Озеров, С. Г. Струмилін, А. А. Соколов, В. В. Новожилов, Н. Н. Шапошников, Л. Н. Юровський проводили інфляційні дослідження, і їх теоретична спадщина згодом була узагальнена. У сучасних українських матеріалах усі аспекти досліджень інфляції та гіперінфляції в Україні відображені в працях Амосова А., Давидова А. Ю., Кравченко С., Теленіка С., Лушина С.І., Маневича В.І., Перламутрова В. У наукових працях. Л., Мірошник О.М., Овода А., Пинзеник В., Римар Г., Савчук В.П., Томашик А.С., Сколотяний Ю., Петрик О. та ін.

Мета дослідження: вивчити теоретичні аспекти природи інфляції та антиінфляційного контролю, з'ясувати роль валютного контролю у подоланні інфляції, проаналізувати причини та характеристики інфляції та гіперінфляції.

Досягнення мети дипломної роботи здійснювалося шляхом:

- 1) Дослідити теоретичні аспекти природи, типу, форми та методу вимірювання інфляції;
- 2) Визначити причини та наслідки інфляції в Україні;
- 3) проаналізувати антиінфляційну політику України;
- 4) оцінити та розглянути антиінфляційну політику країн Європи;

Методи дослідження: порівняння, аналізу, прогнозування, моделювання, статистичного графічного подання та групування.

Предметом дослідження є набір теорій, методів та практичних принципів регулювання інфляції та вдосконалення антиінфляційного регулювання в Україні. метод дослідження.

Теоретичною основою дослідження є основні положення економічної теорії та національної економічної теорії, ринкової економіки, стратегічного управління, наукові публікації вітчизняних та

зарубіжних вчених, а також дані Національної статистичної комісії України.

Структура роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СУТІ ІНФЛЯЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

1.1. Сутність інфляції та характеристика інфляційних процесів

Важливою складовою макроекономічної рівноваги є стабільність цін. У свою чергу, останнє значною мірою залежить від стабільності грошової системи. Інфляція є фактором усіх цих процесів. Як соціально-економічне явище воно виникло в 16 столітті, але має обмеження. Лише з розвитком ринкової економіки інфляція може стати постійною. Інфляція - це знецінення валюти, спричинене порушенням закону валютного обігу та появою великої кількості валют без товарів [25, с. 212]. Інфляція не лише означає зниження купівельної спроможності валют, але й руйнує можливість економічного пристосування, анулює зусилля щодо проведення структурних реформ та відновлює порушені пропорції [45]. Інфляцію не слід ототожнювати з емісією валюти чи зростанням цін.

Проблема полягає у випуску більшої кількості готівки в обіг умовно за законом. Коли цей процес задовольняє об'єктивну потребу у забезпеченні безперервності зростання запасів, це не є інфляційним фактором. Проблема полягає в першопричині інфляції, коли інфляція призводить до переповнення валютного каналу, і є надлишок, що призводить до девальвації валюти. Важливим проявом інфляції є зростання цін.

Однак інфляцію не можна пов'язувати із суто монетарним явищем. Це складне соціально-економічне явище, яке спричинене надмірним розповсюдженням в різних сферах ринкової економіки через дисбаланс між загальним попитом та сукупною пропозицією. І навпаки, існує безліч прикладів, що показують, що зростання цін не є проявом

або причиною інфляції. Однією з причин неінфляції цін є підвищення якості товарів шляхом впровадження науково-технічного прогресу; монополія на ринку; циклічні та сезонні коливання; національні економічні норми; запровадження нових ставок податку або видів податків; стихійні лиха та інша інфляція, що веде до зростання цін. Тому інфляція є надзвичайно складним, багатофакторним соціально-економічним явищем.

До факторів його розвитку належать внутрішні та зовнішні, економічні та неекономічні, грошові та немонетарні [30, с. 98]. Різні фактори та джерела інфляційного процесу впливатимуть на тип цього явища, і природа його буде неоднозначною. У цьому випадку важливо правильно зрозуміти причини та основні фактори інфляції, які можуть визначити ефективний механізм компенсації її несприятливих соціально-економічних наслідків.

Найбільш дослідженими в літературі західної економіки є: інфляція попиту та інфляція пропозиції (витрат). Визначні типи інфляції пов'язані з певними специфічними характеристиками. Відповідно до стандарту відкритості, існує відкритість і прирученість (репресована). Відкрита інфляція-інфляція, спричинена зростанням цін на товари та послуги. Трапляється на ринку з вільним ціноутворенням. Дефіцит торгівлі є причиною стримування (прихованої) інфляції, і він супроводжується прагненням державних органів обмежити ціни до попередніх рівнів. Це досягається заморожуванням (заморожуванням) цін.

За швидкістю розвитку розрізняють три типи інфляції: повзаючу (помірну), галопуючу та гіперінфляційну [53, с.46]. Помірний (повзучий) - характеризується повільним і повільним зростанням цін, але не більше 10% на рік. Цей тип інфляції є типовим явищем у більшості країн з розвиненою ринковою економікою і вважається звичним явищем. Суб'єкт економічних відносин втратив бажання продавати товари у

власній валюті, що поступово втрачало купівельну спроможність, і намагався перейти на бартер або іноземну валюту для продажу товарів. Країна втрачає основні засоби управління процесом викидів, оскільки економічна та фінансова криза ставить її перед вдаванням нових і нових викидів, і через цей економічний процес виникає "емісійний шок". Це призвело до того, що швидка інфляція стала гіперінфляцією [42]. Ціни на гіперінфляцію зростають дуже швидко, перевищуючи 1000% на рік. Його характеристика полягає в тому, що підвищення ціни стає важко контролювати. Ні звичайні функціональні взаємозв'язки, ні звичні важелі управління цінами не працюють. Прикладом є Нікарагуа.

Під час громадянської війни середньорічне зростання цін у Нікарагуа досягло 33 000%. З гіперінфляцією гроші починають втрачати здатність виконувати свої функції, їх роль в економіці падає, економічні зв'язки натуралізуються, поширюються бартерні операції, руйнуються фінансово-кредитні механізми, хаотичні і спонтанні процеси в економіці продовжують розвиватися. та багато іншого. Коли відбувається гіперінфляція, відбувається стагфляція [58]. Очікувана інфляція - це очікуване зростання цін протягом певного періоду. Це передбачуваний рівень; рівень інфляції, який є очікуваним значенням через певний проміжок часу в майбутньому.

Несподівана (непередбачувана) інфляція характеризується вищими за очікувані рівні протягом певного періоду. Якщо очікуваний рівень інфляції становить 10% на рік, а фактичний рівень інфляції за той самий період становить 15%, то непередбачений рівень інфляції становить 5%. Крім того, ми можемо назвати кредитну інфляцію; податкову інфляцію; структурну інфляцію; збільшення заробітної плати та інші види, що призводять до інфляції. Отже, інфляція не може бути пов'язана або ототожнена з одним фактором чи конкретною причиною, вона відображає всі недоліки економіки [59, с.217]. Інфляція вимірюється індексом цін. Індекс цін - це міра ціни, міра взаємозв'язку між групою

товарів і послуг. Вони називаються "ринковими кошиками" в певний проміжок часу в економіці, і взаємозв'язок між цією ж ціною групи товарів та послуг у базовому періоді. Призначений базовий або початковий рівень називається "базовим роком". Якщо висловити сказане у формі формули, ми отримаємо таку інформацію:

$$\text{Індекс}_\text{цін}_\text{в}_\text{даному}_\text{році} = \frac{\text{Ціна}_\text{ринкової}_\text{корзини}_\text{в}_\text{д.р.}}{\text{Ціна}_\text{ринкового}_\text{кошика}_\text{в}_\text{базовому}_\text{році}} \times 100$$

Існує формула для розрахунку рівня інфляції, тобто темпу зростання ціни

$$\text{Темп}_\text{інфляції} = \frac{\text{Індекс}_\text{цін}_\text{поточн.}_\text{року} - \text{Індекс}_\text{цін}_\text{базового}_\text{року}}{\text{Індекс}_\text{цін}_\text{базового}_\text{року}} \times 100$$

Беручи до уваги природний рівень інфляції, тобто її інерційність, керованість, керованість та передбачуваність, деякі економісти вказували на її позитивне значення.

Тому метою антиінфляційної політики країни є встановлення контролю над інфляцією та приведення її до рівня, прийнятного для національної економіки. Важливим завданням у боротьбі з інфляцією є подолання економічної рецесії, кризи дефолту, зменшення інвестиційної діяльності та формування стабільної ринкової інфраструктури. В антиінфляційній політиці найважливішим є коригування економічної структури та пристосування до ринкового попиту за допомогою демонополії та нагляду за існуючими монополіями, а також стимулювання виробництва та конкуренції у сфері послуг.

Інфляція відбувається раптово і розвивається поступово з тривалим економічним процесом. У процесі інфляційного процесу необхідно враховувати існування певної циклічної закономірності. Це питання визначення закономірності цінової волатильності. Регулярність

волатильності цін не виробляється під впливом виробничого циклу, а суто обумовлена монетарними факторами. За сучасних обставин, не лише через монетарні фактори, а й за рахунок немонетарних факторів, інфляція у всьому світі є довгостроковою і поширеною. Відмінності спостерігаються лише щодо рівня інфляції, причин та наслідків.

Повністю виключити інфляцію в ринкових умовах неможливо. Її можна контролювати. Контрольована інфляція вірна лише тоді, коли інфляція систематично і точно прогнозується. Як зазначав академік В.Геец, "інфляція повинна коригуватися відповідно до конкретних обставин, щоб вона відповідала всім іншим чинникам, спрямованим на стимулювання економічного зростання" [15].

Головною метою цієї політики має бути подолання причин інфляції. Причин інфляції багато. Вони виникають як у процесі виробництва та продажу товарів, так і в контексті змін якості та швидкості грошей. Як правило, інфляція базується на невідповідності між попитом на гроші та якістю товарів. Існують внутрішні та зовнішні причини інфляції. У внутрішніх валютах можна розрізнити немонетарну та грошову.

1.2. Моделі інфляції та механізм їхнього прояву

Інфляція є важливим показником економічних проблем. Інфляція характеризується загальним зростанням цін та зниженням купівельної спроможності грошей. Він виробляється не стихійно, а тому, що вихід грошей перевищує виробництво товарів.

Процес інфляції може відбуватися під впливом двох факторів:

- Валюта-емісія банкнот, швидкість їх обертання, стан фінансово

кредитної системи, співвідношення національної валюти до інших

валют;

– Виробництво (негрошове)

Грошові фактори визначають інфляцію попиту, що виявляється у появі надлишкового попиту над пропозицією та надлишкової платоспроможності. Переповнення каналу грошової маси девальює валюту, що є найбільш типовою ознакою класичної форми інфляції попиту.

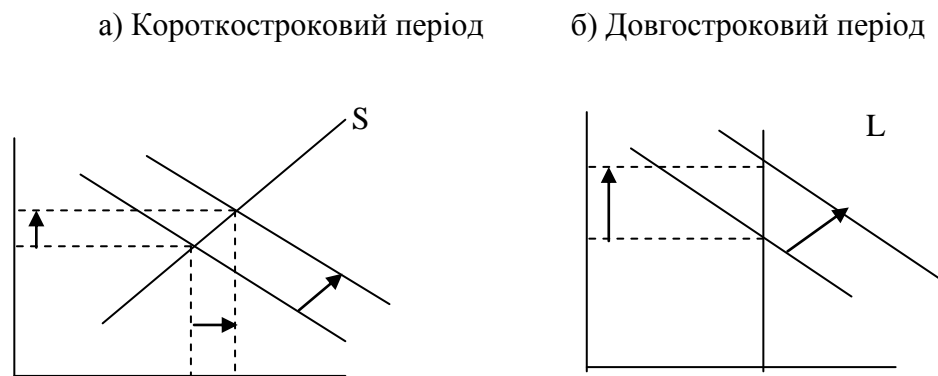

Рис. 1.1. Інфляція попиту

*За даними: Михайловська І.М. Ларіонова К.Л. Гроші та кредит: Навчальний посібник. - Львів: Новий Світ - 2010. – С.134.

У перехідній економіці поява інфляційного попиту зумовлена надмірною емісією готівкової валюти; фіскальним дефіцитом; недостатньо продуманою експансією банківського кредиту, що веде до безготівкової емісії валюти; високим рівнем невиробничих державних витрат, особливо для великих промисловіть та надмірні інвестиції у військово-промисловий комплекс.

Типовим прикладом інфляції витрат є спіраль "ціни заробітної плати". Якщо ціни в економіці загалом зростуть, це неминуче призведе до зниження реального доходу. Для того, щоб підтримувати свій рівень,

заробітна плата повинна бути збільшена, що збільшить виробничі витрати. В результаті зростають виробничі витрати, що, в свою чергу, призводить до зростання цін на товари та послуги. Знову підвищення цін вимагає повторного підвищення зарплати, і процес починається спочатку.

Приклад спіралі інфляції "ціни на заробітну плату" ілюструє взаємозв'язок між попитом та інфляцією витрат. Подальші дослідження показали, що вплив змін валюти на інфляцію в довгостроковій перспективі значно зменшиться і стане незначним, але все одно буде важливим фактором у короткостроковій перспективі [62].

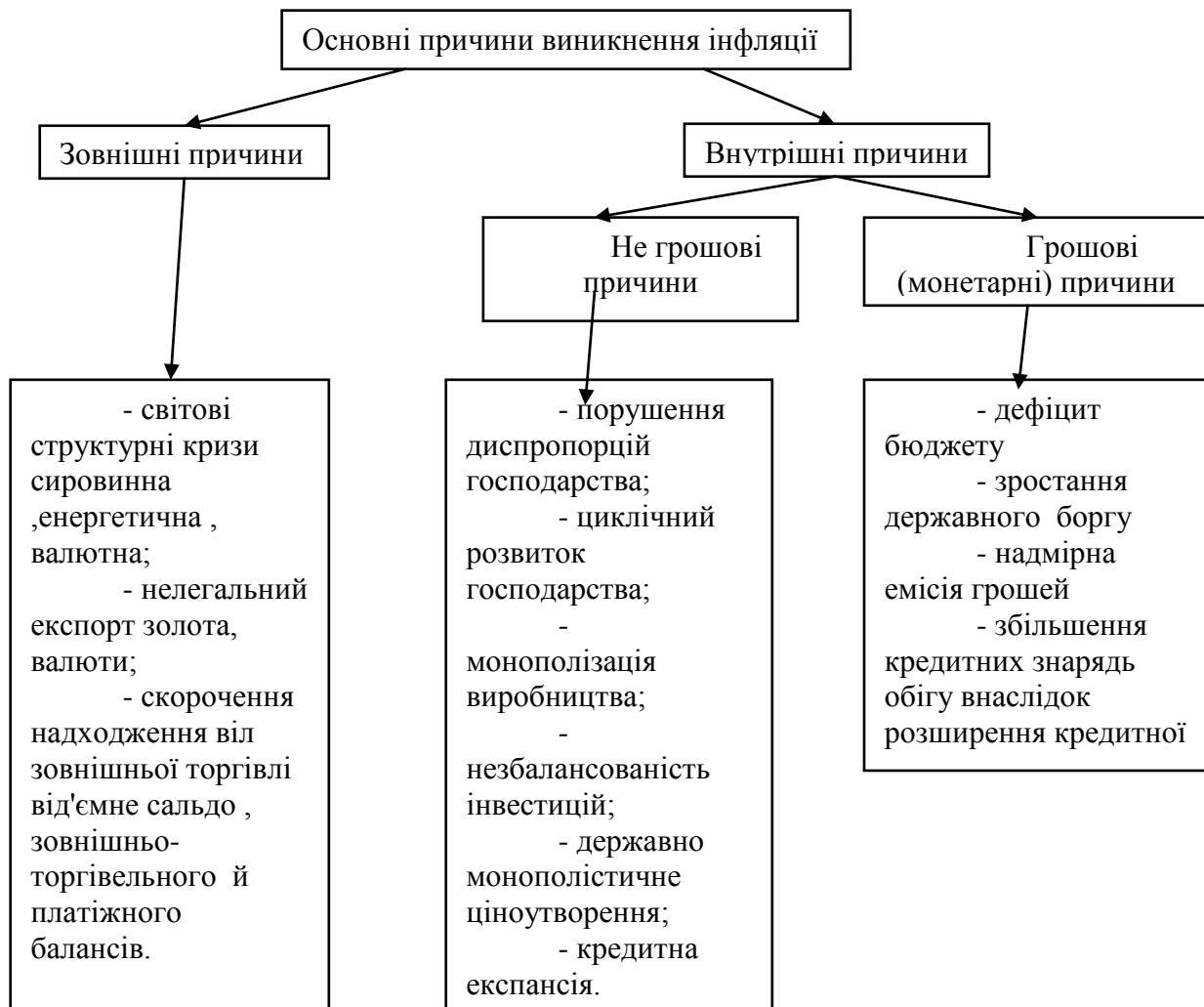

Рис. 1.4. Основні причини виникнення інфляції

Джерело: розроблено автором за даними [9]

У разі інфляції капітал переноситься із сфери виробництва у сферу обігу, оскільки темп обороту там набагато вищий, що приносить величезні прибутки, але водночас посилює інфляцію. Отже, взаємодія між причиною інфляції та функціонально послідовними елементами забезпечує додаткову стабільність та тривалість процесу. Хоча це може бути придушено державною політикою (вибіркове регулювання впливу інфляції), але швидкість сповільнюється, але ознаки безперервності та накопичення цього процесу не зникли. У сучасній економічній літературі існує велика кількість класифікацій типів інфляції. У той же час автор не завжди дотримується конкретних стандартів для визначення конкретних типів, а також не завжди визначає загальні характеристики, що уніфікують типи інфляції, або не мають наукового обґрунтування. Зміст значно ускладнює його основні знання. Ми вважаємо, що найбільш науковим, обґрунтованим та найкращим методом є класифікація типів інфляції на основі наступних чотирьох аспектів:

- залежно від можливості передбачити зростання цін;
- залежно від типу економічної системи;
- за темпами знецінення грошей;

Відрізнити очікувану інфляцію від несподіваної на основі вірогідності прогнозованого зростання цін. Люди покладають великі надії на те, що одним із джерел поповнення національного бюджету та стримування інфляції буде внесок у приватизацію, але результат майже ілюзорний [20].

Важливим фактором прямого зростання інфляційних та емісійних процесів можна вважати монетизацію бюджетного дефіциту протягом перехідного періоду. Монетизація бюджетного дефіциту (діапазону його викидів) стосується збільшення державних витрат, що перевищують

його поточні надходження, за рахунок збільшення кількості валюти в обігу.

Таблиця 1.1

Основні причини та особливості перебігу інфляції попиту та витрат

Види інфляції	Причини інфляції	Механізм та особливості перебігу інфляції
1	2	3
Інфляція попиту	1. Дефіцит бюджету та зростання державного боргу	Покриття дефіциту здійснюється або державними позиками, або емісією банкнот, що лає державі додаткові кошти, а отже, і додатковий попит.
	2. Кредити а експансія банків	Розширення кредитних операцій банків та ларабанків призводить до збільшення кредитних знарядь обігу, які також створюють додаткові вимоги на товари і послуги.
	3. Приплив іноземної валют в країну	Додатковий приплив іноземної валюти за допомогою» обміну на національну грошову одиницю викликає загальне зростання обсягу грошової маси, а отже, і надлишковий попит.
	4. Вибір між інфляцією та безробіттям і пов'язана і цим стимул кувальна політика уряду	Уряд намагається за допомогою стимулюючої політики знизити рівень безробіття у країні.
	5. інфляція очікування зростання попиту	Очікування щодо зростання цін у майбутньому спонукають споживачів купувати товари про запас а фірми - нагромаджувати фактори виробництва

Продовження табл. 1.1.

	6 Зростання чистото експорту	Збільшення попиту на продукцію національних виробників з боку іноземців підвищує сукупний попит.
	7. Високі непрямі податки	Непрямі податки прямо і в повному обсязі підвищують ціни товарів, що обкладаються цим податком, і тим самим підвищують інфляцію.
	8. Інфляція очікування зростання витрат	Для зниження ризику втрати реальних доходів у наслідок інфляції виробники заздалегідь підвищують ціни на свою продукцію.

Джерело: складено автором за даними [15]

Це інфляція витрат, спричинена тиском цін, спричиненим зростанням виробничих витрат, також відомим як інфляція пропозиції. Це, по-перше, зростання заробітної плати, витрати енергії та сировини, а також зниження продуктивності праці, посилення виробничої та ринкової монополії, зростання структур промислового виробництва із повільнішим зростанням продуктивності праці (наприклад, сфера послуг), частка виробництва споживчих товарів, і високі непрямі податки.

У всіх цих випадках для підтримання виробництва та пропозиції на попередніх рівнях необхідно збільшити готівкові платежі, що призведе до збільшення попиту, а це, в свою чергу, до зростання цін. Якщо грошові виплати не будуть збільшені, ці фактори призведуть до зменшення виробництва та пропозиції, що також призведе до підвищення цін за попередніх умов попиту.

Одним із видів збільшення витрат є інфляція, спричинена зростанням заробітної плати. Якщо приріст останнього перевищує ріст продуктивності праці без супроводу збільшення випуску, тоді виробнича собівартість одиниці продукції зростатиме, а ціна зростатиме. Якщо ціна

зростає, то зменшення реального доходу неминуче. Цей приклад ілюструє тісний взаємозв'язок між попитом та факторами інфляції витрат. З одного боку, збільшення заробітної плати призводить до надлишкової пропозиції грошей в економіці, що, в свою чергу, завжди призводить до збільшення попиту. З іншого боку, збільшення заробітної плати збільшить собівартість продукції, що призведе до зростання цін на товари [16].

Інфляція є одним з основних показників макроекономічної нестабільності. Він зображує несприятливі зміни цін, вказуючи на певні зміни у товарно-грошових відносинах та розподілі сукупного доходу. Ви можете використовувати індекс цін за певний період (рік, квартал, місяць), щоб точно виміряти інфляцію цін. На практиці для вимірювання інфляції найчастіше використовують два індекси цін:

- індекс Леспейреса (індекс споживчих цін);
- індекс Пааше (дефлятор ВВП).
- Індекс споживчих цін (індекс інфляції) є показником, що характеризує загальну динаміку цін на товари та послуги, придбані населенням для непродуктивного споживання. Індекс споживчих цін можна розрахувати за такою формулою:

$$I_i = \frac{\sum p_1 q_0}{\sum p_0 q_0} \quad (1.1)$$

де p_1 і p_0 - ціни одиниці товарів (послуг) звітного і базового періодів відповідно; q_0 - кількість товарів у "споживчому кошику" базового періоду.

Цей показник широко використовується в наступних сферах: коригування державних фінансів та соціальної політики, аналіз та прогнозування цінових процесів, коригування національних валют та вирішення юридичних суперечок. Індекс Пааше також використовується

для виявлення динаміки загального рівня цін. Це найширший показник усіх змін інфляції цін. Він характеризує зміни загального рівня цін на всі товари та послуги, що продаються кінцевими споживачами з часом. Індекс Пааше обчислюється на основі групи товарів і послуг у ВВП країни і називається дефлятором ВВП:

$$I_n = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum p_0 q_1} \quad (1.2)$$

де q_1 - обсяг виробництва у розрахунковому році.

Індекс споживчих цін та дефлятор ВВП дають дещо різні результати з точки зору динаміки загального рівня цін, оскільки дефлятор ВВП точніше враховує реальну структуру особистого та промислового споживання, ніж попередній індекс. Існує три основні відмінності між цими двома індексами цін: 1. Товарний набір, що використовується для розрахунку дефлятора ВВП, включає споживчі товари та товари загального користування, придбані підприємствами та країнами.

Розраховуючи індекс споживчих цін, ми враховуємо лише ціни на товари та послуги, придбані споживачами. 2. При розрахунку дефлятора ВВП ми використовуємо лише вітчизняні товари та послуги, включаючи товари, що експортуються (імпортні товари не становлять частку ВВП). Однак споживчий кошик включає також імпортні товари, тому індекс споживчих цін відображає зміну їх цін. 3. Індекс споживчих цін розраховується на основі постійного набору товарів і послуг, а при обчисленні дефлятора ВВП зміни в структурі ВВП також змінять набір товарів і послуг.

Якщо відомий місячний індекс інфляції, річний індекс інфляції визначається як добуток 12-місячного індексу інфляції. Навпаки, коли відомий річний індекс інфляції, середньомісячний індекс інфляції можна обчислити за такою формулою:

$$I_{\text{інф.сер.міс.}} = \sqrt[12]{I_{\text{інф.річ}}} \quad (1.3)$$

Крім індексу інфляції, розраховують також показники темпу зростання ($T_{\text{зр}}$) і темпу приросту інфляції ($T_{\text{пр}}$):

$$T_{\text{зр}} = \frac{I_{\text{інф } 1}}{I_{\text{інф } 2}}$$

$$T_{\text{пр}} = \frac{I_{\text{інф } 1} - I_{\text{інф } 0}}{I_{\text{інф } 0}} \quad (1.4)$$

де $I_{\text{інф}0}$ - рівень індексу інфляції у базисному році; $I_{\text{інф}1}$ - рівень індексу інфляції у звітному році.

Національний статистичний комітет України щомісяця розраховує індекс інфляції в Україні та публікує його в пресі до 10 числа місяця, наступного за звітним. ЗМІ посилаються на звіти Національного статистичного комітету України, які є офіційними та можуть бути використані для перерахунку сум або прийняття управлінських рішень.

1.3. Теоретичні підходи та поняття антиінфляційної політики

У західних країнах інфляція майже стала невід'ємною частиною ринкової економіки. Це не лише привід говорити про наслідки, а й привід говорити про певні специфічні функції інфляції. Багато економістів вважають, що низька інфляція (наприклад, щорічне зростання цін на 3-4%) та відповідне збільшення грошової маси можуть стимулювати виробництво. Згідно з моделлю Хікса, певне збільшення грошової маси M створює стимул для збільшення випуску. Згідно з прогнозами, рівень інфляції в промислово розвинутих країнах у наступні кілька років залишатиметься в середньому 2,5-3%, тоді як середньорічний рівень інфляції в країнах, що розвиваються, залишатиметься на рівні 8-12%. У Колумбії, Перу та Болівії рівень інфляції може сягати 100% [53, с.45].

Тому, хоча інфляція, здається, працює «активно», поза контролем або навіть регулюється, вона все ще має великі соціально-економічні

наслідки - стагнацію, зниження економічної активності, зростання безробіття тощо. Тому метою розвинених країн Заходу є досягнення неінфляційного економічного зростання та зайнятості [29]. Метою антиінфляційної політики країни є встановлення контролю над інфляцією та досягнення прийнятних темпів зростання для національної економіки.

В наших умовах наслідки спроби впоратися з інфляцією за допомогою грошово-обмежувальної політики набагато більші за саму інфляцію, оскільки це призведе до зменшення обсягів виробництва, збільшення рівня дефолту в різних секторах економіки та затримки виплата державного зовнішнього боргу та внутрішнього боргу.

Така політика також мала надзвичайно негативний вплив на соціальну сферу: рівень безробіття зріс, заробітна плата та пенсії не виплачувалися вчасно, а рівень життя населення різко впав. Ефективна антиінфляційна політика повинна базуватися на об'єктивних та економічно обґрунтованих систематичних прогнозах. Систематичне прогнозування інфляційного процесу включає використання аналітичних тенденцій для визначення динамічної тенденції індексу інфляції, а також оцінку ступеня впливу причинних валютних, фінансових та інших макропоказників на індекс інфляції, з одного боку, та на з іншого боку, оцінюючи вплив інфляції на динамічну реальність Вплив ВВП.

Суть дефляційної політики полягає у тиску на певні елементи платоспроможного попиту для обмеження дефляції та формування нового співвідношення попиту та пропозиції товарів і валют. Суть політики доходів полягає в прямому обмеженні цін і доходів, особливо зростання заробітної плати. На думку експертів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), найбільша ефективність політики доходів полягає в тому, що основним фактором інфляції є зростання витрат. Політика доходів має подвійний вплив на

інфляцію.

Політика доходів обмежує зростання цін і масштаби заробітної плати, тим самим зменшуючи зростання собівартості продукції, в яку ціни на товари включають ці значення [58]. У наш час інфляція стала постійним фактором економічного життя, і повністю усунути інфляцію практично неможливо.

По-перше, чим нижчий рівень інфляції, тим складніше зменшити інфляцію.

По-друге, досвід розвинутих країн показує, що поміркована, відносно стабільна та передбачувана інфляція не спричинить великих проблем в економіці. Тому реалізація антиінфляційної політики залежить від співвідношення багатьох економічних процесів та ступеня їх активності. Тільки використовуючи всі можливі методи боротьби з інфляцією (посилення ролі політики процентних ставок для запобігання різких коливань курсу гривні) та довіри громадськості до уряду можна досягти найбільшої ефективності. Тому, визначивши суть антиінфляційної політики, ми можемо зробити висновок, що антиінфляційна політика країни полягає у встановленні контролю над інфляцією та досягненні прийняттого рівня національного економічного зростання.

У наших умовах спроби реагувати на інфляцію за допомогою грошово-обмежувальної політики мають більші негативні наслідки, ніж сама інфляція, оскільки вони призводять до зниження обсягу виробництва, збільшення рівня дефолту в різних секторах економіки та затримок у виплаті державних і внутрішній борг.

Основна функція валютної реформи полягає в тому, щоб національна валюта мала реальний законний платіжний характер, який характеризується стабільністю та конвертованістю. Враховуючи мету та глибину реорганізації в країні існуючої грошової системи, ці реформи поділяються на два типи:

- повна (структурована);
- частина.

Повна (структурна) грошова реформа в основному включає реорганізацію поточної системи грошово-кредитних відносин та введення нових валют. Валютна реформа є складним еталоном антиінфляційної політики, метою якої є вирішення впливу валютної інфляції та створення грошово-економічних передумов для стабільної валюти. Основна функція валютної реформи полягає в тому, щоб національна валюта мала реальний законний платіжний характер, який характеризується стабільністю та конвертованістю.

Таблиця 1.2

Класифікація грошових реформ

Грошові реформи		
За глибиною реформаційних заходів	За характером обміну старих грошей	За порядком введення і обігу нових
Структуровані (повні) грошові реформи	Грошові реформи неконфіскаційного характеру	Одномоментні реформи
Реформи часткового типу		Реформи паралельного типу
За повнотою здійснення змін у грошовій системі		За характером впливу на курс національної валюти щодо
Реформи формального типу		Евальвація

Джерело: складено автором за даними [7]

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ДИНАМІКИ ІНФЛЯЦІЇ

2.1. Динаміка інфляційних процесів в економіці України

Проблема інфляції в Україні сьогодні дуже важлива і потребує негайного вирішення. Слід зазначити, що можливість загрози інфляції визначається системою ризиків, яка відрізняється часовими та просторовими характеристиками. Інфляційний процес в Україні зумовлений наступними причинами:

- дисбаланс викидів та дисбаланс економічної структури за час існування адміністративної командної системи;
- залежність українських виробників від імпорту (енергія, певна сировина, комплектуючі та ін.);
- безготівкова система платежів неефективна, а сальдо зовнішньої торгівлі від’ємне;
- ціни на імпортні товари та послуги зростають, а обмінний курс нерозумний;
- втратити інтерес до продуктивності праці; істотно зменшити інвестиції та надмірно розширити тіньовий сектор економіки;
- використовувати неринкові методи оплати, особливо бартерну торгівлю.

Рівень економічної спроможності задовольнити внутрішній попит низький (значна частина зростання ВВП забезпечується чинниками, створеними у матеріальній сфері) [34, с. 7]. Перше, на що слід звернути

увагу, це те, що при обчисленні індексу інфляції він базується на середньому рівні цін невиробничого споживання товарів і послуг. Ось чому показник включає в свою назву посилання на споживчий кошик. І навпаки, споживчий кошик - це група розрахункових товарів (продовольчі та непродовольчі групи), характерна для людини в конкретний період (місяць, сезон, рік). Тому ми використовуємо такі терміни для роботи: -Умовні товари (споживчий кошик) -Середній рівень цін на товари, що складають кошик споживача; -Основні показники середнього рівня цін на товари, що складають споживчий кошик; -Вихідні дані, згруповані за товарами; Розрахунок індексу інфляції проводиться за наведеною формулою нижче:

$$CPI = I_L = \frac{\Sigma(Q_i^0 \cdot P_i^t)}{\Sigma(Q_i^0 \cdot P_i^0)} \quad (1.5)$$

Насправді, якщо ви розумієте, які показники входять у формулу та взаємозв'язок між цими показниками, у формулі немає нічого особливо складного. Якщо суму добутку ціни у звітному періоді, помножену на кількість у базовому періоді, розділити на формування ціни в базовому періоді та кількості в базовому періоді, ми отримаємо дату індексу інфляції індекс у звіті. Результат повинен бути виражений у відсотках, тому результат слід помножити на 100%.

Цей метод розрахунку називається методом Ласпейреса, і він показує, наскільки зросла ціна за звітний період порівняно з базовою ціною. Індекс інфляції є важливим показником економічного розвитку, але експерти вважають, що рівень інфляції дещо завищений. Однак ІСЦ (Індекс споживчих цін) все ще залишається одним з основних показників економіки країни [24]. Для уточнення методу розрахунку, будь ласка, розгляньте, що входить до Української споживчої кошика 2019 року. Постановою Кабінету Міністрів України (№ 780 від 11

жовтня 2020 р.) Встановлено перелік категорій товарів, товарів та послуг, що складають споживчий кошик:

- набір дитячих товарів;
- набір продуктів для працездатного населення
- набір продуктів для людей, які втратили працездатність
- мінімальний жіночий одяг
- одяг чоловічий мінімальний
- мінімальний одяг для дітей
- комунальні послуги
- перевезення вантажів
- господарське обслуговування Якісний (і кількісний) склад споживчого кошика дуже скромний.

Звичайно, збір споживчих кошиків - це умовний збір, який буде прийнятий при розрахунку багатьох економічних показників. Особливо рівень виживання. Очевидно, що чим краща якість споживчого кошика, тим вищий економічний добробут суспільства. [двадцять чотири]. З роками показники індексу інфляції наочно ілюструють зміни цього значення та способи прогнозування майбутнього.

Рис. 2.1. Індекс споживчих цін

Джерело: складено автором за даними [14]

За даними Національного бюро статистики України, станом на 1 червня 2019 року індекс споживчих цін за червень становив 101,6%. Найвищий індекс споживчих цін у березні 2019 року становив 101,8%. На додаток до індексу споживчих цін (індексу інфляції) товарів першої необхідності, що входять до споживчого кошика, ведеться статистична інформація про всі категорії товарів та послуг:

- купити автоперевезення
- витрати на паливо та мастило
- розваги та туризм
- тютюн та алкоголь
- купити камеру та відеоапаратуру
- смартфони, комп'ютери та ноутбуки
- ресторан та готельні послуги Станом на 1 червня 2017 року індекс споживчих цін становить
- тютюн та алкоголь-108,5%
- житло та комунальні послуги-106,9%
- фрукти-13,45% -Овочі-147,2%
- паливо та мастило -107,2%
- купити доставку -103%
- електроенергія -128,1% Припадає 101,6%. [двадцять чотири].

У 2018 р. Рівень інфляції почав стрімко зростати в 2014 р., Але потім посилювався. Остаточний індекс інфляції в країні був найвищим рівнем за останній час - 143,3%. Що стосується лише природного газу, індекс становить 373%, житла - 203%, електроенергії - 166,9%. Очевидно, що це підвищення цін на енергоресурси більш-менш вплинуло на всі категорії товарів та послуг. Зростання цін впливає на всі галузі економіки, а це, в свою чергу, впливає на рівень життя людей.

У 2019 році індекс інфляції становив 112,4%. У порівнянні з і без того досить високим стрибком у 2018 році він має суттєві наслідки як

для економіки, так і для населення. У бюджетному плані особливо страждають пенсіонери та соціально незахищені групи. На тлі зростання цін на енергоносії зросли ціни на деякі товари та послуги. З іншого боку, скорочення торгових відносин з російськими компаніями призвело до збільшення пропозиції продовольства на українському ринку. Цьому також сприяв урожай зерна, що також вплинуло на уповільнення цін на продовольство.

За даними Національного банку України, станом на 1 червня 2019 року рівень споживчої інфляції становив 13,5%, що нижче 24,9% на 1 січня 2020 року. НБУ планує до 2022 року знизити споживчу інфляцію до 5%, зменшити готівковий оборот та відповідно збільшити частку безготівкових розрахунків.

Таблиця 2.1

Позитивні тенденції у фінансовому секторі*

КРІ Комплексної програми реформ: спостерігаються позитивні тенденції у фінансовому секторі			
	01.01.2019	01.06.2020	2021
Споживча інфляція (ІСЦ, у річному вимірі, %)	24,9%	13,5%	8%
Міжнародні резерви (млрд.. дол. США)	7,5	17,6	Відповідно до положень економічної програми в рамках угоди з МВФ
Рівень готівки в економіці (М0/ВВП)	17,8%	14% ¹⁾	≤9,5%
Рівень безготівкових розрахунків ²⁾	25,0%	38,4% ³⁾	55%

Джерело: складено автором за даними Національного Банку України [24]

Ці та інші заходи не лише сприятимуть відновленню банківської галузі, а й сприятимуть відновленню всієї економіки, що позитивно вплине на показники інфляції та добробуту всіх українців. [двадцять

чотири]. Загалом, оцінюючи прогноз інфляції на 2018 рік, аналітики підкреслювали, що низька інфляція до 4-5% є кращою перед дефляцією. Через дефляцію виробнича діяльність збиткова. З огляду на це, уряд та Національний банк повинні прийняти більш активну монетарну політику для подолання тиску дефляції на економіку.

2.2. Сучасні методи та підходи антиінфляційного регулювання в Україні

Антиінфляційні методи оподаткування. Світовий досвід встановив дві основні концепції антиінфляційних заходів, заснованих на монетарній та фіскальній політиці. Це безкомпромісна боротьба проти інфляції чи адаптації, адаптація до життєвих заходів або безкомпромісність у разі нестабільної інфляції.

Перший метод реалізується шляхом зміни податкової системи (як правило, підвищення податків) та введення жорсткого державного контролю за цінами та зарплатою [3]. Другий метод - це індексація доходів, застосування механізму регулювання процентної ставки відповідно до рівня інфляції тощо. Крім того, необхідно адаптувати всі економічні інститути до рівня інфляції.

Політика адаптації має свої недоліки: кошти для компенсаційних субсидій слід отримувати з державного бюджету, тобто шляхом оподаткування або заробляння грошей, що знову призведе до зростання інфляції. Як правило, у боротьбі з інфляцією ці методи широко використовуються, мають більш значні наслідки та полегшують економічні труднощі країни. Податки відіграють подвійну роль у стримуванні інфляції. Зменшення доходу є джерелом витрат для споживачів, а високі податки по суті є антиінфляційними. Однак податки можуть також збільшити виробничі витрати, тим самим підвищуючи ціни на товари.

Розглянемо податкові викривлення, які можуть спричинити несподівану інфляцію, тобто те, як цей елемент економічної системи країни адаптується до інфляції. Якщо податкову систему країни важко адаптувати до інфляції, виникнуть такі складні проблеми: По-перше, із зростанням цін частка оподаткування у фактичному загальному доході зростає, що призводить до ефекту поступового зростання податків. Якщо податок пропорційний номінальному доходу, незалежно від розміру номінального доходу, це не буде проблемою, оскільки в цьому випадку люди будуть платити однакові доходи, незалежно від рівня цін, відповідно до їх доходу в податок. Розраховується у відсотках.

Однак, оскільки ставка податку має тенденцію до зростання із рівнем номінального доходу при використанні прогресивних ставок податку, інфляція призводить до збільшення номінального доходу, збільшуючи тим самим частку податку у фактичному доході. [3]. Друга проблема пов'язана з податками на капітал.

Ця проблема є дуже складною, оскільки збільшення капіталу, пов'язане зі збільшенням ринкової вартості активу, реагує на інфляцію швидше, ніж фактична рентабельність цього капіталу. Використання "обмежувальної" фіскальної політики є одним із способів усунути загрозу інфляції. Політика податку на прибуток (TIP) зосереджена на використанні податків та стимулів для підприємств та робітників, щоб не підвищувати ціни та заробітну плату.

Навичка - це система, при якій працівників заохочують або наказують наймати їх за допомогою системи корпоративного податку, заснованої на підвищенні цін та заробітної плати.

Розглянемо поради щодо типів цін. Тому компаніям буде сказано, що рівень податків, які вони сплачують, залежить від зростання цін на продукцію. Наприклад, підвищення ціни до 5% не призведе до штрафу, оскільки ставка податку буде зростати з кожним процентним пунктом, який уряд згодом збільшує.

Ставку податку можна збільшити на 2% (з 25% до 27%) за кожне 1% підвищення ціни на продукцію компанії. За такої політики підвищення цін є надто дорогим для компаній. Виходячи з цього, експерти пропонують запровадити базову програму розрахунку ставки антиінфляції. Його метою є забезпечення інтересів товаровиробників на основі темпів зростання товарної та грошової маси та зниження поточного рівня інфляції на внутрішньому ринку.

Тому можна зробити висновок, що на практиці існує дуже тісний взаємозв'язок між оподаткуванням та контролем цін. Коли уряд прагне поставити у не вигідне становище тих суб'єктів господарювання, які занадто інтенсивно підвищують ціни на товари та послуги, уряд використовуватиме це відносини. Коригування ціни в країні за допомогою податкової системи стосується непрямих методів контролю цін.

Прямий метод коригування ціни, а саме встановлення обмеження ціни, буде розглянуто нижче. Зниження податків у світі "концепції постачання". Як ми всі знаємо, будь-які порушення в роботі економіки затримують зростання кривої сукупного попиту або призведуть до зниження кривої сукупного попиту відносно кривої сукупного попиту, що стримуватиме інфляцію.

Якщо можливо вплинути на загальну пропозицію, можна досягти подібного ефекту. Цей метод економічної практики називається "концепцією постачання". Основна проблема полягає в тому, як досягти очікуваного збільшення природного рівня фактичного виробництва. Ті, хто підтримує "концепцію пропозиції", бачать зміни у податковій політиці як спосіб досягнення цього результату. Вони зазначили, що в 1970-х роках природний рівень реального виробництва в США перестав зростати. Ті, хто підтримує "концепцію постачання", вважають, що основною причиною такої ситуації є нинішня податкова система США.

Це не робить жодного внеску у розвиток накопичувального та інвестиційного процесу та зацікавленості у високопродуктивній роботі. Інфляція посилила цю проблему. [3]. Державний контроль за цінами відіграє надзвичайно важливу роль, особливо в періоди економічної кризи та виходу з кризи.

Під контролем цін можна розуміти будь-яку послідовність заходів - від помірних обмежень до обов'язкових обмежень зростання цін, що реалізуються в рамках економічної політики. Одним із методів є тимчасове заморожування цін та подальша їх часткова модифікація, який апробовано у світовій практиці. Це заборона піднімати ціни вище певного рівня без спеціального дозволу. Граничний рівень цін можна розглядати як граничний рівень цін, який існував у контрольний період до "заморожування". Заморожування цін може подолати інфляційні очікування населення, підприємств та кредитних систем, тим самим заспокоївши економіку [3]. Як альтернативу прямому державному регулюванню цін іноді розглядають ціновий картель. Якщо однією із залучених сторін є уряд, це може зіграти позитивну роль у забезпеченні узгодженості загальних цін.

Максимальний рівень ціни - це законна максимальна ціна, яку продавець може запросити за свій товар або послугу. У великих масштабах для стримування інфляції в економіці використовується найвищий рівень цін або загальний контроль цін. Проблеми у впровадженні політики контролю за цінами також можна пояснити великими адміністративними труднощами при впровадженні. Органи контролю постійно вимагають встановлювати винятки для певних видів товарів або будь-якої галузі. Оскільки ціни поступово відхиляються від рівноваги, а дефіцит посилюється, тиск на регуляторні органи з метою збільшення доходів зростає, і, зрештою, це надзвичайно ускладнює контроль.

Незважаючи на те, що національна політика регулювання цін має значний позитивний ефект і особливо важлива в періоди кризи, її реалізація може призвести до дуже небажаних наслідків. Сучасна економіка України є досить складним та динамічним явищем, дуже чутливим до помилок управління та політики. У короткостроковій перспективі пряме регулювання цін допоможе стабілізувати національну економіку. Тому темпи зростання оптово-роздрібних цін у країні можуть суттєво впасти, що призведе до уповільнення інфляції.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ

3.1. Проблемні аспекти подолання інфляційних процесів в Україні

Заходи, вживані Національним банком України та Міністерством фінансів для реалізації дефляційної політики, мають ідеальний антиінфляційний ефект, проте посилення соціальної напруженості в суспільстві може призвести до економічних криз, банкрутства та зменшення зайнятості.

Тому уряд повинен вжити заходів, щоб спритно поєднати методи дефляції та інфляції. Другий напрямок антиінфляційної політики України - Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, яке відповідає за дохідну політику, Міністерство фінансів України, Міністерство соціальної політики та Антимонопольна комісія України - це заходи держава контролювати заробітну плату та ціни. У той же час економічна модель України в 2014 році була крихкою та занадто нестабільною, на що сильно впливали політичні фактори. Заходи уряду та Національного бюро статистики не завжди є правильними та ефективними.

По-перше, інфляція може легко змінитися з регульованої на нерегульовану, досягнувши швидких темпів і призвести до серйозних економічних та соціальних наслідків.

По-друге, чим більший ефект антиінфляційної політики, тим менше втручання у виробництво, що створює кращі умови для розвитку підприємницького духу країни та функціонування ринкових механізмів.

По-третє, антиінфляційна політика країни не була повністю розглянута та реалізована.

Іншою проблемою є розрахунок інфляції. Протягом року уряд, Національне бюро статистики, Міністерство фінансів, Міністерство економіки та Держкомстат обчислювали різні показники [57, с.251]. Держкомстат збирає дані від зареєстрованих компаній, які повинні надавати інформацію про ціни. Однак багато підприємців цього не робили, тому інформація, отримана Держкомстатом, є неповною. Нарешті, метод розрахунку інфляції відрізняється від методу розвинених економік. Наприклад, поточні розрахунки передбачають, що кожна українка купує взуття раз на рік. Це означає лише те, що дані про індекс ціни та інфляції записуються від імені бідних. Однак з цієї причини ви можете встановити рівень інфляції нижчим. Інституційна структура також включає інститути регулювання ринку.

Ми вважаємо, що основними недоліками української системи нагляду за ринком є відсутність прозорого державного повноваження та механізму демаркації влади Національного банку України, а також недосконалість механізму державних гарантій. Бюджетна політика. Тому всі ці питання потребують вирішення на рівні перегляду та реформування національної антиінфляційної політики.

3.2. Шляхи вдосконалення антиінфляційного регулювання в Україні

Україна є однією з країн з перехідною економікою, яка успадкувала інфляцію від колишнього Радянського Союзу, і метод її реагування повністю відрізняється від ринкових принципів. Для розробки плану вирішення макроекономічних проблем необхідно зрозуміти причини цих проблем. Причиною інфляції в Україні є в основному економічна, але лише її частина.

Тому Національний банк застосовує свої методи (процентна ставка, зміни курсу гривні тощо) для зниження рівня інфляції на 2-3%.

Інша основна частина стосується діяльності Кабміну та Верховної Ради.

Сучасна антиінфляційна політика України повинна бути націлена на:

- Створити умови для виробничих підприємств, оскільки успішна

діяльність підприємств є запорукою зниження рівня безробіття в країні та збільшення ВВП країни;

- Використовувати всі можливості для вдосконалення системи оподаткування в Україні, «пом'якшення» податків змусить підприємців відмовитись від так званої «чорної скриньки»;

- Суворо контролювати антимонопольне законодавство України, щоб

запобігти зростанню цін на монопольну продукцію (природний газ, сировина, паливо тощо);

- Розкрити проблеми тіньової економіки;

– Заходи з контролю за імпортом та експортом продукції для запобігання імпортерам демпінгових цін та завищення експортних цін пов'язане із зобов'язанням України перед СОТ обмежити кількість механізмів контролю за імпортом для сприяння розвитку вітчизняного товарного виробництва;

- Контроль курсу валют;

- Здійснити довгострокову монетарну політику.

Його помітною особливістю є суворі обмеження щорічних темпів зростання грошової маси; -Стимулювати помірне збільшення рівня заробітної плати (збільшення заробітної плати винагороджується у виробництві та певною мірою пригнічує інфляцію); -Регулювати фінансові операції країни тощо [49, с.51]. Антиінфляційний план повинен базуватися на стримуванні інфляційних очікувань. Світовий досвід показав, що при виконанні принаймні двох умов інфляційні очікування можна подолати якомога швидше. Перший - це всебічне посилення механізму ринкової системи.

Багатий досвід західних країн у впровадженні антиінфляційних заходів показує, що можливо поєднувати довгострокову та короткострокову політику. Завданням довгострокової політики є задоволення інфляційних очікувань населення, сприяючи тим самим поточному попиту; заходи щодо зменшення бюджетного дефіциту за рахунок підвищення податків та скорочення державних видатків; заходи у сфері валютного обігу, особливо встановлення суворого щорічного зростання в обмеженні грошової маси дозволяють контролювати інфляцію; послаблюють вплив зовнішніх факторів.

Завдання - зменшити інфляційний вплив надходження іноземного капіталу на економіку за допомогою короткострокових позик та іноземних державних позик, щоб компенсувати дефіцит бюджету. Короткострокова політика спрямована на тимчасове зменшення інфляції. Якщо загальна пропозиція розшириться без збільшення загального попиту, можна досягти успіху. На практиці різні теоретичні інструменти та економічні засоби, призначені для вирішення поточних конкретних економічних проблем, зазвичай використовуються для формування змішаного плану та досягнення великих успіхів.

Висновок полягає в тому, що в розвинених країнах сформовано фундамент сучасної антиінфляційної політики, яка може боротися з інфляцією та підтримувати її на прийнятному рівні. У той же час невелике зростання цін (приблизно 2-3%) вважається прийнятним і навіть розглядається як фактор, що стимулює попит та підтримує економічне зростання [13, с.6]. Для ефективного регулювання та контролю інфляції держави необхідно звернути увагу на такі пункти [4, с.165]:

– Інфляція в українській економіці має очевидну інерцію, тому для регулювання інерційного процесу слід спочатку звернути увагу на більш важкі та ефективніші стандарти впливу. Найефективнішим і

найважливішим ефектом стримування зростання інфляції є індекс споживчих цін (вага впливу становить 0,19). Тобто, щоб уникнути гіперінфляції, необхідно чітко контролювати динаміку цін, спричинену інерцією інфляції.

- Слідуючим важливим фактором інфляції є державне регулювання

(вага впливу 0,162), оскільки без безпосередньої участі країни споживчі ціни не можуть контролюватися, а ринкові механізми не можуть вирішити ці проблеми.

По-третє, пропозиція грошей (з ударною вагою 0,123) збільшує ціну з часом. Отже, поточне збільшення обігової готівки має значний вплив на зростання споживчих цін у майбутньому і призведе до її зростання [11, с.3]. На думку більшості вітчизняних економістів, були розроблені та запропоновані методи проти інфляції, і слід зазначити, що адміністративно-економічні методи.

Метод управління полягає в тому, що держава встановлює обмеження на підвищення цін і контроль над доходами. Економічні методи впливають на інфляцію попиту та інфляцію витрат. Вони поділяються на 2 групи. Перша група - це сукупність заходів антимонопольної політики, а друга група - це заходи, що сприяють зменшенню виробничих витрат, податків на бізнес, накладають імпортні мита на імпортовані виробничі матеріали та стимулюють технологічний прогрес. Якщо існує довгостроковий антиінфляційний план, який може включати заходи щодо стримування інфляції, то, швидше за все, контролюватиметься процес інфляції, а саме:

- усунути структурні спотворення;
- реальна реконструкція військово-промислового комплексу;
- ліквідація збиткових підприємств;
- усунути дефіцит національного бюджету;
- розвиток ринку платних послуг;

- зменшити ліквідність грошових заощаджень населення та поточні доходи за рахунок збільшення процентних ставок за депозитами;
- активно брати участь у ринкових операціях з нетрадиційними товарами (нерухомість, цінні папери) [13, с.5].

Антиінфляційна політика уряду у 2019 році спрямована на досягнення мети помірної та контрольованої інфляції. Боротьба зі збільшенням грошової маси передбачає зменшення темпів зростання грошової маси та регулювання цінової політики монополіста [4, с. 166]. Кабінет міністрів України реалізував антиінфляційну політику відповідно до стратегії дефляційної політики (коригування попиту) та змінив правила політики доходів.

Заходи, вживані Національним банком України та Міністерством фінансів для реалізації дефляційної політики, мають ідеальний антиінфляційний ефект, проте посилення соціальної напруженості в суспільстві може призвести до економічних криз, банкрутства та зменшення зайнятості.

Тому уряд повинен вжити заходів, щоб спритно поєднати методи дефляції та інфляції. Другий напрямок антиінфляційної політики України - Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, яке відповідає за політику доходів, Міністерство фінансів України, Міністерство соціальної політики та Антимонопольна комісія України держава контролювати заробітну плату та ціни. Цей контроль включає встановлення заробітної плати та цін на певному рівні ("заморожування"), особливо напередодні місцевих виборів.

Водночас економічна модель України в 2018 році була крихкою та занадто нестабільною, на що сильно впливали політичні фактори. Дії уряду та НБУ не завжди є правильними та ефективними. По-перше, інфляція може легко змінитися з регульованої на нерегульовану,

досягаючи швидких темпів і приводячи до серйозних економічних та соціальних наслідків. По-друге, чим більший ефект антиінфляційної політики, тим менше втручання у виробництво, що створює кращі умови для розвитку підприємницького духу країни та функціонування ринкових механізмів. По-третє, антиінфляційна політика країни не була повністю розглянута та реалізована. Аналіз показує, що за останні роки інфляція на споживчому ринку не суттєво прискорилась, що свідчить про те, що функціонування економічної системи є відносно стабільним. Тому контроль за змінами заробітної плати слід обмежити індексацією на основі інфляції. Контроль обмінного курсу країни займає особливе місце в антиінфляційній діяльності. Початкове співвідношення валют різних країн / регіонів залежить від співвідношення ціни на товари, отримані в обмін.

В ідеалі продавець повинен байдуже ставитися до валюти, в якій продається товар. Довгострокова грошово-кредитна політика є важливою складовою антиінфляційної стратегії. Основною його особливістю є встановлення жорстких фіксованих обмежень на щорічні темпи зростання грошової маси. Отже, очевидно, що реалізація та нагляд за антиінфляційною валютною стратегією контролюється лише Національним банком України, і Національний банк України не покладається на уряд чи президента України.

ВИСНОВКИ

За характером, інтенсивністю та проявом інфляції інфляція сильно відрізняється, хоча виражається одним терміном. Процес інфляції не можна розглядати лише як політику, безпосередній результат політики розширення грошової маси або регулювання виробничого дефіциту, оскільки підвищення цін є неминучим результатом глибоко заглибленого економічного процесу, який є об'єктивним результатом постійно збільшується розрив між попитом та пропозицією. Виробництво споживчих товарів, засобів виробництва, накопичення та споживання тощо. Як результат, різні форми інфляції не є випадковими, а досить стабільними.

Відзначимо, що негативні наслідки інфляції включають зниження реального доходу, девальвацію заощаджень, втрату зацікавленості виробників у створенні високоякісної продукції, зниження інтересу, обмеження виробництва продуктів харчування сільськими жителями, очікування зростання цін на продовольство, та погіршення умов життя, які обмежують міста. Виробники продають сільськогосподарську продукцію в місті. .

Вважаємо, що антиінфляційна політика - це низка заходів національного економічного контролю, спрямованих на боротьбу з інфляцією. Реалізація такої політики вимагає від уряду формування антиінфляційного плану, який визначає мету, завдання та методи його реалізації відповідно до стадії, інтенсивності та інших факторів інфляційного процесу. Тому завдання боротьби з інфляцією або обмеження масштабів інфляційних наслідків різне, і потрібні різні методи регулювання.

Важливою частиною формулювання антиінфляційного плану є встановлення кількісних показників для визначення його кінцевих результатів. До цих показників належать показники цін (рівень інфляції,

індекс споживчих цін, індекс оптових цін тощо), динаміка грошової маси, масштаби та динаміка державних витрат тощо. Вибір конкретного методу антиінфляційної політики залежить від впливу багатьох факторів, зокрема: характеру інфляції; загальної економічної ситуації; характеристик теоретичних основ розвитку національної економіки; політичного аспекту, оскільки це необхідно для визначення цільового показника (економічний сектор, демографічний склад)) ці об'єкти нестимуть основний тягар інфляційних витрат. Тому антиінфляційна політика в основному включає політику управління факторами попиту та пропозиції, а також фактори, що регулюють інфляційні вогнища (зони валютного обігу). Слід зазначити, що лише тоді, коли антиінфляційні заходи будуть повністю реалізовані, ситуацію можна значно покращити. Адже економіку будь-якої країни слід розглядати як систему, організм з обмеженою кількістю прямих і непрямих зв'язків.

Механізм факторів інфляції залежить від співвідношення багатьох економічних процесів - внутрішніх та зовнішніх. Ось чому не існує систематичного методу і загального поліпшення фінансового становища. Фінансовий стан повинен відповідати характеристикам конкретної країни, конкретним змінам процесів у різних ланках економічної системи країни та розвитку через деякий час. В іншому випадку, якщо засоби для поліпшення економічної ситуації будуть частково використані, результат буде нагадувати лише тимчасову операцію "краси". Вжиті заходи щодо стабілізації фінансово-грошової системи створюють передумови для всебічної валютної реформи та запровадження офіційної національної валюти України - курсу гривні. Успішний розвиток України та її інтеграція до міжнародного співтовариства як рівноправного члена залежать від здійснення стабілізаційних та інших заходів. Стандартизація валютного обігу та вимоги щодо боротьби з інфляцією повинні мати ефективні та гнучкі рішення, і вони повинні бути реалізовані цілеспрямовано.

Доцільно вважати, що запобігання інфляції потрібно сформулювати антиінфляційну стратегію, основним змістом якої є ефективна грошово-кредитна політика. Слід передбачити, що щорічні темпи зростання грошової маси не перевищують темпів зростання валового національного продукту. Подібним чином, однією з найважливіших стратегій антиінфляційної політики є впорядкування державних фінансів, особливо зменшення бюджетного дефіциту та, сподіваємось, його усунення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова М.М., Гроші. Фінанси. Кредит.: Навчально-методичний посібник. 2–е видання, переробл. і доповн. / М.М. Александрова, Маслова С.О. К.: ЦУЛ, 2012. 336с.
2. Аналіз динаміки інфляційного процесу [Електронний ресурс] : / Режим доступу: <http://www.visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua>
3. Антиінфляційна політика держави, методи боротьби з інфляцією [Електронний ресурс] : / Режим доступу: <http://ru.osvita.ua>
4. Барикіна Т. І. Досвід впровадження і використання режиму таргетування інфляції в зарубіжних країнах / Т. І. Барикіна ; наук. кер. Ю.М. Шкодкіна // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24–26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми: СумДУ, – 2013. — Т.4. — С. 165–166.
5. Безкровний А.В. Розвиток інфляційного процесу в Україні // Економіка АПК. – 2009. – №1. – С. 77–84.
6. Борисов Є.Ф. / Економічна теорія. // М.: ЮРАЙТ. – 2010. с. 267.
7. Бубенко С. Інфляція та експортна політика в Україні // Банківська справа. – 2009. – №2. – С. 45–47.
8. Будаловська С.М., Лупіна І.В., Романюк О.П. Макроекономіка. — К. – 2012. с. 272.
9. Бюлетень Національного банку України. – 2008. – № 1. – С. 160.
10. Гальчинський А. Теорія грошей: Навч. посібник. — К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», – 2011. – 411 с.
11. Геєць В. Про політику економічного зростання в Україні // Банківська справа. – 2009, № 2. – С. 2–8.
12. Геєць В. Про складові економічного піднесення в Україні // Економіка України. – 2008. – № 11. – СІ 7–26.

13. Горбанський А. Б. Механізми грошово-кредитного регулювання інфляції в Україні: автореферат. канд. екон. наук, спец.: 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / А. Б. Горбанський. — Донецьк: НАН Укр. Ін-т екон. проимсловості, – 2013. — 20 с.
14. Горбанський А.Б. Ідентифікація типу інфляційного процесу в Україні / А.Б. Горбанський // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2010. – №1. – с.76–81.
15. Гроші та кредит: Підручник. – 3-тєвид, переробл. і допоен. / М.І.Савлук, А.М. Мороз, М. Ф., Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М.І. Савлука. – К: КНЕУ, – 2008. – С 598.
16. Гроші та кредит: Підручник / За ред. проф.. Б. С. Івасіва. – Тернопіль: Карт – бланш, – 2010. – С 510.
17. Дербенцев В. Особливості інфляційних процесів в Україні // Вісник КНЕУ. – 2010. – № 1. – С 11–23.
18. Державний комітет статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
19. Динаміка індексу у 2017 році нарастаючим підсумком [Електронний ресурс] : / Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua>
20. Дмитрієнко М., Ющенко В., Литвин В., Яковлева Л. Гроші в Україні: факти і документи. – К..АКС 1 / кгагпе, – 2008. – С 454.
21. Економічний розвиток України після грошової реформи 2012 року // Вісник НБУ. – 2013. – №10. – С 44–47.
22. Ілляшенко К. В. Інфляція в Україні: проблеми та шляхи подолання / К. В. Ілляшенко, О. В. Герєго // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, присвяченої дню науки в Україні, Суми, 18–22 квітня 2011 року / Відп. за вип. А.Ю. Жулавський. — Суми: СумДУ, – 2011. — Ч.3. — С. 139–140.

23. Індеси інфляції // Податки та бухгалтерський облік. – 2009. – №71 (733). – С. 5–10.
24. Індекс показників інфляції по роках [Електронний ресурс] : / Режим доступу: <http://graphiart.com.ua>
25. Інфляція в умовах сучасної ринкової економіки / В.А. Шинкар, Т.Ю.Ковач // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – № 33, ч.3 С. 212–216.
26. Інфляція, її сутність, причини, види і соціально-економічні наслідки [Електронний ресурс] : / Режим доступу: <http://pidruchniki.com/>
27. Квасній Л.Г., Щербан О.Я. Інфляційні очікування в економіці // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип.2015. – С.199–203.
28. Комар Т. В. Вплив інфляції на економічне зростання в Україні: автореферат... канд. екон. наук, спец.: 08.00.01 – економічна теорія та історія економічної думки / Т. В. Комар. — К.: МОН, молоді та спорту Укр. ДВНЗ "Київський нац. екон. ун–т ім. В. Гетьмана", – 2012. — 17 с.
29. Крамаренко А. О. Структурна інфляція в трансформаційній економіці / А. О. Крамаренко // Економіка та держава. – 2012. – № 11. – С. 87–89.
30. Круш П. В. Інфляція: суть, форми та її оцінка: навч. посіб. / П. В. Круш, О. В. Клименко. — К.: ЦУЛ, – 2010. — 288 с.
31. Литвицький В. Реінфляція-2007 / В. Литвицький // Вісник НБУ. – 2008. – №2. – С. 2 – 9.
32. Литвицький В. Цінова тахікардія //Банківська справа. – 2013. – №4. – С. 33—41.
33. Макаренко М. Модифікація інфляційних ризиків в умовах глобалізації / М. Макаренко, В. Осецький // Банківська справа. – 2009. – №3. – С.39–46. – С.42.
34. Максимук А. О. Структурні чинники інфляції в умовах

- монетарної стабілізації: автореферат. канд. екон. наук, спец.: 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / А. О. Максимук. — Львів: МФУ Укр. Львівська держ. фін. акад., – 2011. — 19 с.
35. Марцин В. С. Міркування щодо особливості антиінфляційної політики в Україні / В. С. Марцин // Актуальні проблеми економіки. — 2010. — № 1. — С. 93–102.
36. Матусевич К. М. Методологічні питання кількісного і якісного визначення інфляції / К. М. Матусевич // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 9. — С. 202–207.
37. Мельник О. М. Антиінфляційна політика як фактор економічного зростання в Україні // Банківська справа. – 2010. – № 3. – С. 11–16.
38. Мельник О.М. Зміни економічного стану підприємств України під впливом інфляції // Фінанси України. – 2012. – №7. – С 10–15.
39. Мельник О. М. Інфляція: теорія і практика регулювання. — К.: Т-во. "Знання", КОО, – 2009. – С 291.
40. Методологічними положеннями щодо організації статистичного спостереження за змінами цін. 2016 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
41. Мещеряков Ю. В. Національні особливості інфляції / Ю. В. Мещеряков, Ю. В. Сахнюк // Науково-методична конференція викладачів, співробітників і студентів, Конотоп, 28 квітня 2011 р.: тези доповідей: у 2-х ч. / Відп. за вип. В.В. Бібик. — Суми: СумДУ, – 2011. — Ч.1. — С. 23–25.
42. Михайловська І.М. Ларіонова К.Л. Гроші та кредит: Навчальний посібник. / І.М. Михайловська. К.Л. Ларіонова. – Львів: Новий Світ – 2010. – 432 с.
43. Найдьонов В. До питання рівняння обміну та монетарної теорії // Економіка України – 2013. – №9. – С 23–29.
44. Новікова В.В. Ефективність управління інфляцією із

застосуванням складної економічної системи структурного типу // Інноваційна економіка. – 2012. – №9. – С.331–339.

45. Панчишин С.М. Макроекономіка / С. М. Панчишин – К.: Либідь, – 2009. – 392 с.

46. Папасюк Б. Криза платежів: шляхи її подолання // Економіка України. –2008. – №11. – С 4–14.